

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

46. Domum aperit Riccius, cum incredib. gratulat & concursu dd.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

45.
Tentata hu-
manitatis fa-
cultas Sinis
prædicandi,
in contrariū
evanescit.

46.
Natalis ve-
rus Sinensis
missionis.

46.
Domum
aperit Ric-
cius, cum in-
credib. gra-
tular & con-
cursu dd.

quas nisi per aulam nullus erat sat liber, & constans accessus. Ego, scribit ad quendam in hoc regno vnum id ago, præterea nihil, vt dumeris aditus liberem, & quod passum proferre externi non poterant, post me campos ad culturam inueniant dociles, alicubi etiam subactos, & Sementi paratos. Cuius sui voti propiorem hoc anno concepit fiduciam quo Iaponiæ Rex Taicosama victricibus copiis populabatur Coraium Sinis vectigale, ducebat copias Tzunocamidonus Augustinus, ille religioni sacrosanctæ & Societati addictissimus; ad hunc Sinarum Rex intercessores de pace legatos miserat, auctor eidem fuerat P. Organtinus, vt pacis conditionibus illam insereret, qua facultas daretur veri Dei legem toto Sinarum imperio prædicandi. Ad conditiones cæteras parum æquas, metu Taicosamæ imminentis victoris, & armati adigebatur Sinenis, natura vsûque imbellis; hanc de Christi lege Sinis inferenda tam certo putabat expressurum ab eo Augustinus, vt de hac tanquam confecta re, darentur hilares ad Riccium literæ: At belli vitæ, pacis honesto anteponeus Taicosama, retruditur primum ad confinia Iaponum littora; sed illic ad nouam expeditionem instaurans exercitum, tanto Sinas horrore externorum metuque siderauit, vt profectioe Pechinensium omissa Riccius in lucro posuerit tacere, & figere Nanciani pedem. Parta dudum Primorum beneuolentia, breui obtinuit vt discipuli nomine accerferet socium P. Ioannem Soerium, duobus cum fratribus natione Sinis. Aliquanto post ibidem magna vrbs & Prouinciæ Præsidium voluntate, Cifui & Tutani, domicilium emit in media vrbs frequentia, Gubernatoris palatio proximum; die Petro, & Paulo Apostolis sacro: adite volentibus illud aperuit anno 1596. inscripto fronti programmate *Domus vbi habentur conciones*, Nec ferebant illa initia templi aut nomen, aut fabricam, ne Osciæ & Bonziji haberemur, homines sceleratissimi, & detestata inter Sinas famæ, quæ præiudicata de nobis opinio, magnam partem laborum, & annorum, inanem hæctenus & cassam, Riccio teste nobis effecerat; qui & natales Sinenis Missionis censendos hinc statuit, & Cathecismi sui exemplaribus, & typis igni traditis, noua editione in lucem eum dedit in qua nihil esset quod Bonzium oleret, vel à Literati professione dissentiret. Et his velim tardari præcipitata de longinquis, & immeditatis iudicia, proiecte damnantium quæ finis, agendorum amissis, & longa sumptuosaque experientia, non modo permiserit, verum etiam imperarit. Ne porro hæc domus apertio interpellaretur à vicinis externorum viciniam exorsis, perfectam prius conspici exhibuit Riccius quàm cceptam, sed eam Literati & Mandarinum, communi gratulatione, lætitiis intimis & salutationum solemniū vrbaniatibus omnibus celebrarunt, plurimum gauisi se tanti hospitis possessionem nactus non dubiam; cui se quoque nonnulli cum discipulos darent, prolixè illis docendi officium detulit, sed modestè reiecto munerum, & adorationis stipendio; quæ abstinentia & moderatio illic singularis, quam vitabat reuerentiam eius

eius auxit. Post autem reposita singulis visendi obsequia, cum nullas haberet dici horas ab aduentibus vacuas, & producentibus varios de scientiis sermones; statuit noctium partem iis tribuere qui de animi rebus ad eum venirent, iisque in vnum coactis fidei arcana tradere; nec memoratus nuper Teucianus clarus senex auditorio decrat, disputabatque acriter de animorum immortalitate, meritis, beatitate, damnatione, pœnis quas esse fabulas, & opinatus fuerat, & suos docuerat, quod probari posse vero saltem similes non caperet. Sed evidentibus librorum Sinensium tabulis, & argumentorum vi valida cum eas adstrui, audisset à Riccio, persuasus exinde penitus, tum ipse assentiri, tum suos ad eum academicos destinare, doctrinis Sinensium melius, & solidius imbuedos, qua occasione incidit quiddam prima fronte leue, quod omnes illos ciuitatis, & Philosophiæ Principes mitis modis affectit; nam cum expostularet familiariter Riccius apud bonum senem, tam crebris ritibus & prolixis mutuarum salutationum, nihil sibi temporis residuum fieri. Nescis, retulit senex, regni morem, tacito omnium assensu, sed vsu omnibus trito, & perpetuo stabilitum ad eludendam hanc importunitatem; constituitur ad ianuam famulus qui respondeat te domi non esse; nec id quisquam deterius accipit, nec possint alioqui rebus publicis occupati, debitam suis muneribus operam, & tempus reddere, quod vultu Riccius abhorrens, ne faxit Deus, inquit, prius mihi centuplicato accrescat iactura temporis, & quietis, quam vt verbo factove mentiar, vetat enim lex Christiana mendacium quodlibet, quantumvis dicenti commodum, & nemini nocens. Quo effato perstrictus, ille virtutis Nancianæ coripheus, hæsit attonitus ad veri amorem generosum, & innocentiam exquisitam, refugientis in re leuissima, quod ipse sibi, & sequaces sui in grauioribus licenter indulgebant. Ars enim est Sinis à puero, mentiri; nec offendi deceptos mendacio; nec deprehensos mendacij pudere; sed vltro veniam alternis accipere, & dare. Quo no-uo dogmate initiatus senex urbem totam eius impleuit admiratione, audire ergo deinceps Riccius *Magister qui non mentitur*; & domus illius *aduuarum domus qui non mentitur* & quæ docebat certissimæ fidei; si enim, aiebant, ad redimendam importunitatem molestiæ intolerabilis, sibi nec leue, & innocens mendacium permittit; quanto minus de Deo, de anima, de futuris post mortem pœnis, & præmiis, rerum tantatam grauitatem mendacio violabit? quam opinionem per se veram, iuuabat maximè, singularis eius docendo modestia, procul fastu honoris, & ingenij pompa, solo veri docendi expresso studio condita, tamen si sæpè de scientiis tantum naturalibus ageretur. Cuius modestiæ occasionem hoc anno elaram dedit error Pechinensium mathematicorum, prædictione falsa defecturi solis, cuius cum omnes puderet Mandarinos, & indignarentur apud Riccium, erratum tam turpiter in re tanti, (iis enim vt diximus defectionibus prænoscentis, Regis & regni salutem agi putant) ad ea Riccius tranquilla moderatione,

46.
Veracitatis
ignari, & ad-
miratores
Sinæ.

47.
Defectio so-
lis Riccium
inducit ad
iter Pechinæ.